

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 24 januari 2003

Ö 2486-02

SÖKANDE

R. J.

Ombud: advokaten C. A.

MOTPART

M. G.

SAKEN

Resning

Hovrätten för Västra Sverige meddelade den 24 februari 1949 dom i mål mellan E. J. och R. J. angående faderskap m.m.

I domen förklarades R. J. vara far till M. G.. Högsta domstolen fann i beslut den 20 juni 1949 ej skäl att meddela prövningstillstånd. Hovrättens dom stod därmed fast.

R. J. har ansökt om resning och yrkat att Högsta domstolen omedelbart ändrar hovrättens dom och ogiltigförklarar faderskapet eller förordnar att målet åter tas upp vid Hovrätten för Västra Sverige.

M. G. har yttrat sig över resningsansökningen. Hon har yrkat att målet skall omfattas av sekretess.

R. J. har yrkat ersättning för rättegångskostnad i Högsta domstolen. M. G. har bestritt yrkandet.

R. J. har åberopat resultatet av en faderskapsundersökning den 22 maj 2002 från Rättsmedicinalverket, Rättsgenetiska Institutet. Däri anges att R. J. inte är M. G.s far.

På grund härav beviljar Högsta domstolen jämlikt 58 kap. 1 § första stycket 3 rättegångsbalken resning i målet och företar jämlikt 7 § första stycket samma kapitel målet till omedelbart avgörande.

Genom den verkställda undersökningen är det visat att R. J. inte är fader till M. G.. Med upphävande av hovrättens dom i denna del ogillar Högsta domstolen mot R. J. förd faderskapstalan.

Högsta domstolen finner inte skäl att förordna om sekretess i målet.

I frågan om R. J.s yrkande om ersättning för rättegångskostnad i resningsärendet gör Högsta domstolen följande överväganden.

Särskilda regler om fördelning av rättegångskostnader i mål om fastställande av faderskap infördes år 1970 genom lagen (1969:418) om fastställande av faderskapet till barn utom äktenskap. Reglerna finns numera i 3 kap. 11 §

föräldrabalken, som enligt 12 § tredje stycket samma kapitel äger motsvarande tillämpning i högre rätt i de fall socialnämnden för talan. Enligt huvudregeln i 3 kap. 11 § föräldrabalken skall part bära sin rättegångskostnad. Reglerna i 3 kap. 11 § föräldrabalken tillämpas dock enligt sin ordalydelse endast i mål vari socialnämnd för talan om fastställande av faderskap. En förutsättning för att socialnämnden skall föra barnets talan är i princip att barnet är under 18 år. Också tillämpning av motsvarande bestämmelser i 1969 års lag förutsatte att barnet stod under någons vårdnad.

I förarbetena till 1969 års lag anfördes bl.a. att bestämmelsen om rättegångskostnader vid ikraftträdandet fick tillämpas i redan anhängiggjorda mål. Detta gällde även för högre rätt, om lägre rätt skulle ha dömt i målet före lagens ikraftträdande (NJA II 1969 s. 402-403). Som skäl för införande av särskilda rättegångskostnadsregler för faderskapsmål anfördes bl.a. att den allmänna regeln i 18 kap. 1 § rättegångsbalken om förlorande parts ansvar för rättegångskostnad var mindre väl lämpad såvitt avsåg kärandesidans ansvar. Om en av barnavårdsmanen väckt faderskapstalan ogillades, borde detta nämligen rimligen inte gå ut över barnet (NJA II 1969 s. 394).

I rättsfallet NJA 1974 s. 287 ansågs de särskilda reglerna om rättegångskostnad i 1969 års lag inte analogiskt tillämpliga i fråga om faderskapstalan som väckts av vuxen person. Reglerna ansågs däremot analogiskt tillämpliga såvitt avsåg rättegången i överrätterna i rättsfallet NJA 1977 s. 531. I målet hade talan om faderskap väckts av barnavårdsman samt fullföljts av barnets motpart till hovrätten och Högsta domstolen. Barnet fick ensamt föra sin talan i överrätterna beroende på att barnet, medan målet var anhängigt vid tingsrätten, uppnått myndig ålder och barnavårdsnämnden därför beslutat att inte längre lämna något bistånd.

I förevarande fall väcktes talan om bl.a. faderskap genom M. G.s mor. Talan biträdades av den barnavårdsman som var förordnad för M. G.. Sedan R. J. nu ansökt om resning har M. G.

att i egenskap av motpart föra sin egen talan. M. G.

har således inte vid myndig ålder tagit initiativ till den dom som undanröjts. Med hänsyn härtill bör de särskilda reglerna om rättegångskostnad i 3 kap. 11 § och 12 § tredje stycket föräldrabalken tillämpas analogiskt. Högsta domstolen lämnar därför R. J.s yrkande om ersättning för rättegångskostnad i Högsta domstolen utan bifall.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Svensson, Inger Nyström (skiljaktig), Lennander (skiljaktig) Thorsson och Håstad (referent)
Föredragande revisionssekreterare: Arvidsson

HÖGSTA DOMSTOLEN

Bilaga till
PROTOKOLL
2003-01-07Mål nr
Ö 2486-02

JR Inger Nyström och Lennander är skiljaktiga såvitt avser motiveringen i rättegångskostnadsfrågan och anför:

” De särskilda bestämmelserna i 3 kap. 11 § föräldrabalken om rättegångskostnad i faderskapsmål där socialnämnd för talan för barnets räkning motsvarar med endast vissa mindre avvikelser 15 § i den tidigare gällande lagen (1969:618) om fastställande av faderskap till barn utom äktenskap. Förarbetena till den sistnämnda lagen är därför av betydelse även för tolkningen av reglerna i föräldrabalken. Högsta domstolen uttalade i rättsfallet NJA 1974 s. 287, att de skäl som vid faderskapslagens tillkomst anfördes för kostnadsreglerna i 15 § talade emot en analogisk tillämpning såvitt gällde faderskapstalan som fördes av en vuxen person och tillräckliga skäl saknades att likväl tillämpa dem på en sådan faderskapstalan; i stället skulle i sådant mål tillämpas bestämmelserna i 18 kap. rättegångsbalken. En något annorlunda situation uppkom i NJA 1977 s. 531, där barnet under målets gång uppnådde myndig ålder och de särskilda kostnadsreglerna tillämpades analogt.

Genom den medicinska utvecklingen, främst på området för DNA-analys, kan beträffande äldre avgjorda faderskapsmål aktualiseras sådan ny omständighet, som skall föranleda resning i det ursprungliga målet och som medför en annan utgång av faderskapstalan. Den ofta avsevärda tid som förflutit sedan den tidigare domen meddelades och det förhållandet att fråga ej längre är om ett underårigt barn talar med styrka för att inte vid avgörandet av rättegångs-

kostnadsfrågan tillämpa de speciella bestämmelserna i föräldrabalken analogt. Detta gäller oberoende av vilken av parterna som ansökt om resning. I stället bör tillämpas rättegångskostnadsreglerna i 18 kap. rättegångsbalken.

Med hänsyn till omständigheterna bör i förevarande fall vardera parten enligt 18 kap. 3 § andra stycket rättegångsbalken bära sin kostnad. R. J.s yrkande om ersättning för sin rättegångskostnad skall därför lämnas utan bifall.”